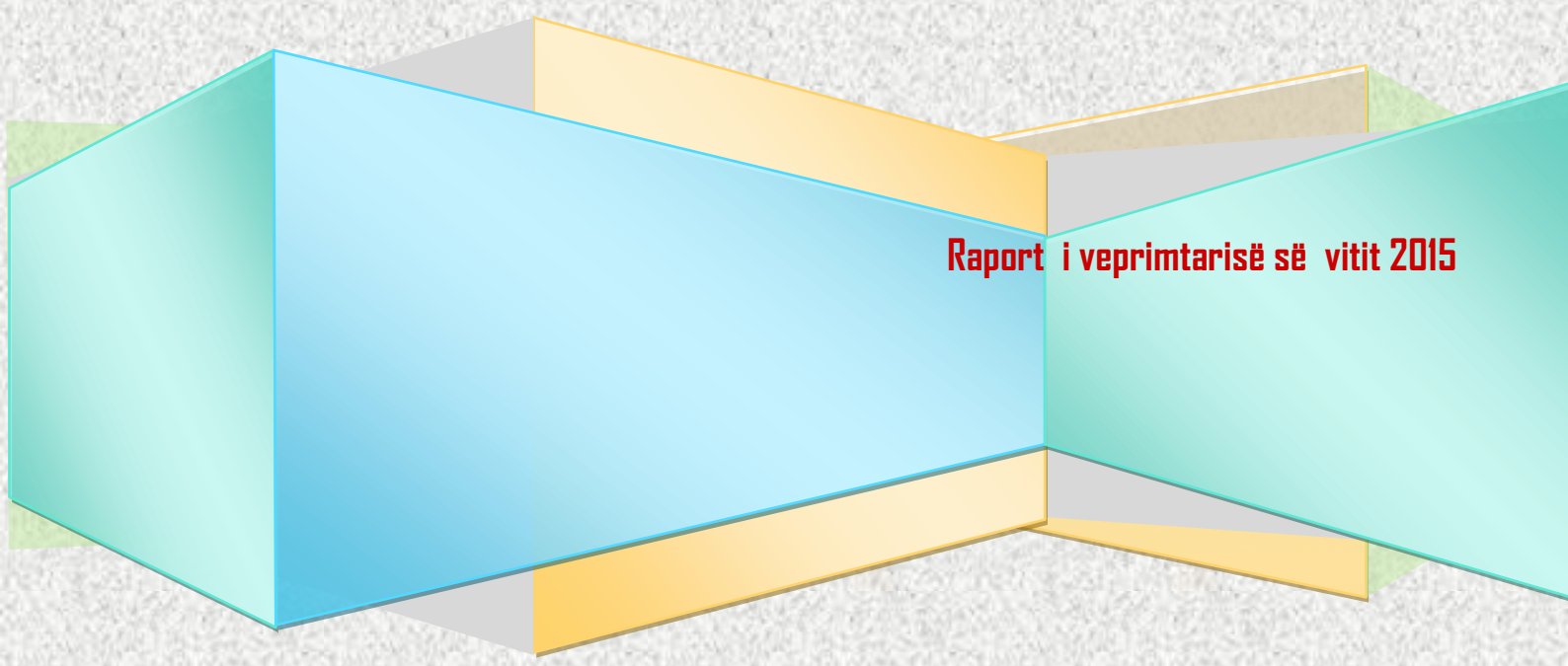

MINISTRIA E FINANCEVE
Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve

AVOKATI I TATIMPAGUESVE

Raport i veprimtarisë së vitit 2015

An abstract graphic at the bottom of the page consists of several overlapping, semi-transparent geometric planes. The primary colors are a vibrant blue and a bright yellow, with some grey planes visible in the background. The planes are arranged in a way that creates a sense of depth and movement, resembling a stylized architectural structure or a modern logo element.

HYRJE

Në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve (DPT), funksionon Drejtoria e Avokatit të Tatimpaguesit. Ajo është një garanci më shumë në mbrojtjen e të drejtave të ligjshme të tatimpaguesve, sanksionuar këto edhe nga ligji i procedurave tatimore.

Këtë mision kjo drejtori, e realizon funksionalisht, duke siguruar dhe analizuar një informacion eficient, të cilin e prezanton në hallkat administrative përkatëse, duke u bërë jo vetëm një garanci më shumë për mbrojtjen e të drejtave të tatimpaguesve, por edhe një nxitëse për çdo funksion të administrimit tatimor, për të zbatuar me korrektesë kërkesat e legjislacionit tatimor në vend.

- Avokati i Tatimpaguesve është i orientuar mbi një guidë të qartë veprimi, kryesisht në :
 - ◆ Vlerësimin e çdo ankese apo kërkesë, për të përcaktuar nëse bëhet fjalë për një rast në të cilin Avokati mund të ndërhyjë.
 - ◆ Njoftimin e tatimpaguesit për vendimin e ndjekjes së mëtejshme apo jo të ankesës apo kërkesës.
 - ◆ Përcaktimin e hallkave përgjegjëse në administratën tatimore për rastin që merret në shqyrtim.
 - ◆ Sigurimin e informacionit të nevojshëm me burim si nga tatimpaguesit e vecantë, grupet e interesit të organizuara të biznesit, si dhe çdo burim mediatik.
 - ◆ Formulimin e rekomandimeve për zgjidhjen e çështjes.
 - ◆ Raportime e propozime për përmirësime të proceseve të punës, procedurave tatimore apo të Kodit të Etikës të administratës tatimore për zgjidhjen e problematikave të evidentuara.

➤ Ne mbështetemi dhe orientohe mi, vetëm mbi :

◆ Vlerat

Vlerat e forta e rrisin besimin dhe mbështetjen që ka komuniteti i tatimpaguesve, për mënyrën se si e pranojmë, e analizojmë e përfundojmë rekomandojmë e raportojmë.

◆ Besimin e tatimpaguesve

E rrisim besimin e komunitetit të tatimpaguesve përmes rritjes së zotësive tona profesionale, përmes reagimit ndaj problemeve të tyre, përmes rritjes së transparencës ditë pas dite, përmes trajtimit me drejtësi, barazi dhe ndershmëri të tatimpaguesve, përmes ruajtjes së niveleve të larta të integritetit moral, si edhe përmes nxitjes së kulturës së respektit reciprok.

◆ Zbatimin e normave të etikës dhe luftës kundër korrupsionit

E zbatojmë me forcë ligjin, sipas standardeve etike të administratës sonë, sepse kjo mënyrë veprimi u jep tatimpaguesve garanci për drejtësinë dhe siguri.

◆ Mbështetja tek tatimpaguesit

Mbështetemi te tatimpaguesit, te kontributi i profesionistëve në fushën e financave dhe tatimeve dhe te ndërmjetësit e tjerë të zbatimit të ligjit, të cilët kërkojnë të veprojnë drejt, duke punuar me ta përmes konsultimeve dhe bashkëpunimit dhe duke u mbështetur te objektivi i sistemit, që është parimi i pajtueshmërisë vullnetare.

◆ Rekomandimin objektiv

Jemi objektivë e transparentë në rekomandimin e opinioneve tona. I dëgjojmë dhe reagojmë shqetësimet e vërejtjet e tatimpaguesve. Ndikojmë në ndihmën e tillë që, tatimpaguesit të rrisin nivelin e njohurive dhe përmbushjes së detyrimeve ligjore, si edhe për të punuar drejt uljes së kostove administrative për administrimin tatimor në vend.

Misioni ynë, garanci për tatimpaguesit

Drejtoria e Avokatit të Tatimpaguesve, mbron interesat e tatimpaguesve në marrëdhëniet e tyre me strukturat e administratës tatimore.

Avokati i Tatimpaguesve, i autorizohet të investigojë të gjitha kërkesat e tatimpaguesve, që përmbajnë probleme të administrimit të tatimeve, si vonesa administrative të paarsyeshme, gabime të zyrtarëve tatimorë, që nuk janë zgjidhur në mënyrën e duhur pas paraqitjes nga tatimpaguesi, mosrespektimi i procedurave tatimore apo shkelje të procedurave tatimore nga zyrtarët tatimorë.

Roli ynë është një garanci më tepër, për sigurimin e mbrojtjen e këtyre të drejtave dhe i shërben, forcimit të partneritetit midis administratës dhe biznesit, që padyshim jep ndikime pozitive, në përmirësimin e klimës së të bërit biznes në vend.

Praktikisht, funksionet tona kryhen parasëgjithash, duke forcuar linjat e komunikimit dypalësh, me anë të takimeve të drejtpërdrejta, me anë të pranimit, shqyrtimit, si dhe vlerësimit të kërkesave apo ankesave të tatimpaguesve, që shfaqen periodikisht në cdo pjesë të territorit.

Me përkushtueshmëri janë pranuar e analizuar cdo adresim i natyrës ankimese, me përmbajtje të problemeve të natyrës administrative, si vonesa të paarsyeshme, gabime të inspektorëve tatimorë, mosrespektimi i procedurave tatimore, apo shkelje të procedurave tatimore.

Çdo opinion i dhënë në përgjigje të interesimit të tatimpaguesve, është edhe adresim tek strukturat rajonale, ku ato janë regjistruar, jo vetëm në kuptim të një njoftimi, por edhe të mundësisë së një vetëvlerësimi të cilin ato mund ta bëjnë për funksionet zbatuese të tyre

Rregullisht, brenda afateve e kalendarit të përcaktuar në bazën nënligjore, janë bërë raportimet e problemeve më të prekshme, të hasuara gjatë punës sonë operative. Raportet i dërgohen cdo muaj Drejtorit të Përgjithshëm të Tatimeve dhe cdo tre muaj, Ministrit të Financave.

Një fushë tjetër e veprimit, është e lidhur me një veprimtari sqaruese e informative, për gjithcka që ka të bëjë me zbatueshmërinë e legjislacionit tatimor të Republikës së Shqipërisë.

Gjatë gjithë vitit është synuar me ngulm, si më parë, që drejtoria e Avokatit të Tatimpaguesve, të jetë dhe të mbetet, një derë e hapur për çdo tatimpagues, duke dhënë ndihmesë në forcimin e marrëdhëniesve dialoguese të administratës me përdoruesit e sistemit.

II

Baza ligjore e funksionit të

Avokatit të Tatimpaguesve.

Gjatë vitit 2015, Avokati i Tatimpaguesve, u mbështet në të njejtën bazë ligjore, të pandryshuar, që nga periudha e implementimit të plotë të funksionit, katër vjet më parë. Kjo bazë përcakton qartë misionin, rolin e funksionet e Avokatit të Tatimpaguesve, si dhe mënyrën e administrimit të procedurës ndjekëse e hetimore.

Konkretisht, baza ligjore është sanksionuar në aktet e mëposhtme administrative :

- ✚ Ligji nr. 10261, datë 01.04.2010, "Për disa ndryshime në ligjin nr. 9920 datë 19.05.2008 "Për Procedurat Tatimore në R.Sh.-se", ligjëroi vendosjen e strukturës së Avokatit të Tatimpaguesve, për herë të parë në Shqipëri.
- ✚ Ligji nr.124/2012, datë 20.12.2012, "Për disa ndryshime në ligjin nr. 9920 datë 19.05.2008 "Për Procedurat Tatimore në R.Sh.-se", e vendosi si funksion të vecantë të administratës tatimore, atë të Avokatit të Tatimpaguesve.
- ✚ VKM nr.648, datë 28.07.2010 "Për Avokatin e Tatimpaguesit", përcaktoi rolin, autoritetin dhe funksionet e Avokatit të Tatimpaguesve. Njëlloësisht ky vendim përcakton edhe marrëdhëniet me strukturat e tjera të administratës tatimore dhe me palët e treta.
- ✚ Udhëzimi i Ministrisë së Financave nr.37, datë 05.11.2010, përcaktoi procedurat që ndiqen nga tatimpaguesit , kur ato i drejtohen Avokatit të Tatimpaguesve, si dhe procedurat e mënyrën e komunikimit të këtij të fundit, në marrëdhëniet me strukturat administrative takuese, të çështjes së paraqitur nga tatimpaguesit.

Avokatit të Tatimpaguesve

Sipas asaj së drejte e kompetence, që i është dhënë funksionit nga baza ligjore e lartpërmendur, drejtoria e Avokatit të Tatimpaguesve, edhe për vitin e kaluar, ka patur kompetencë të shqyrtojë ato kërkesa/ankesa të tatimpaguesve, që lidhen me një nga arësyet e mëposhtëme:

- ◆ vonesa administrative në veprime /kthim përgjigje;
- ◆ gabime të inspektorëve tatimorë.
- ◆ mosrespektim i procedurave tatimore.
- ◆ shkelje të procedurave tatimore.

Përgjithësisht, natyra e kërkesave të tatimpaguesve është konstatuar në përputhje me mundësitë tona reale, për të mundësuar edhe mbështetjen tonë aq herë sa është kërkuar.

Por Avokati i Tatimpaguesve, nuk ka kompetencë të ndërhyjë apo të shqyrtojë rastet :

- Kur ndaj çështjes së paraqitur nga tatimpaguesit më parë ka filluar një investigim nga drejtoria e Hetimit tatimor.
- Kur ndaj çështjes së paraqitur nga tatimpaguesit, ka nisur një investigim, nga drejtoria e Investigimit të brendshëm.
- Në procesin e përcaktimit të detyrimit tatimor. Përgjithësisht, kur një vlerësim, kryhet jo konform procedurave ligjore.
- Në rastet që janë në proces apelimi. Natyrisht, ne nuk jemi dhe vazhdojmë të mos bëhemi, palë në këtë proces të vecantë, ku tatimpaguesit kanë të drejtën e tyre të mbrohen dhe struktura apeluese të jetë sa më objektive dhe e pavarur. Përgjithësisht, si edhe më parë, kemi diskutuar disa raste, kur një apelim, kryhet jo konform

procedurave ligjore, apo nënligjore në fuqi, kryesisht në raste të rivendosjes në afat të kërkesave në apelim.

IV

Funksionet e

Avokatit të Tatimpaguesve

Funksionet më kryesore të Avokatit të Tatimpaguesve, jo shteruese, kanë qenë e mbeten si më poshtë:

- Sigurimi i informacionit .
Bazë për fillimin e çdo nisme hetimore, nga Avokati i Tatimpaguesve, është informacioni, i siguruar si nga tatimpaguesit e veçantë, ashtu edhe nga organizatat e biznesit. Po ashtu burim i rëndësishëm informacioni, konsiderohet edhe çdo publikim, çdo prezantim e konkluzion i tryezave të rumbullakta e forume të ndryshme, si dhe çdo konsultë me struktura të administratës tatimore apo individë të saj.
- Evidentimi i informacionit.
Klasifikimi, grupimi, sipas përkatësisë problematike apo asaj territoriale, si dhe vlerësimi në detaje i informacionit të siguruar, është baza e shtrirjes praktike të nismave hetimore.
- Prezantimin e informacionit në hallkat administrative përkatëse, si ato territoriale(DRT), edhe ato funksionale (brenda DPT).
Periodikisht, në mënyrë të rregullt, muaj, tremujor, apo specifikisht raste të veçana, prezantohet në strukturat e larta të administrimit tatimor e financiar, problematika e ngritur nga të tretët apo e vetëmbledhur prej nesh.
- Paraqitja e rekomandimeve për cdo çështje që merr në konsideratë.
Përmbyllja e çdo hetimi të kryer, është shoqëruar me një qëndrim të prerë, domethënës, duke synuar vetëm paraqitje objektive e rekomandime të vlefshme, për palët e përfshira në proces.
- Bërja e propozimeve,për përmirësime të proçeseve të punës, proçedurave tatimore, kodin e Etikës.

Avokatit të Tatimpaguesve

E drejta fiskale në Shqipëri, mbështetet në parimin e barazisë së të gjithë tatimpaguesve përpara ligjit, i cili është edhe akti i vetëm administrativ në vend, që i cakton taksat e tatimet, pagesit e mbledhësit e tyre.

Unik është edhe parimi ku mbështetet mbledhja e taksave e tatimeve në Shqipëri, qartësisht i përcaktuar edhe në strategjitë e administrimit ,ai i përmbushjes vullnetare të detyrimeve fiskale nga tatimpaguesit.

Në këtë kuptim, roli i administratës priret gjithnjë e më shumë, drejt atij të të shërbyerit, për të bërë më të lehtë procesin.

Avokati i Tatimpaguesve, është i pozicionuar në krahun e asaj pjese të administratës, që ka vetëm një detyrim, atë të mbrojtjes së të drejtave të ligjshme të tatimpaguesve.

Drejtorisë së Avokatit të Tatimpaguesve, mund t'i drejtohen të gjithë tatimpaguesit, e regjistruar në administratën tatimore, për çështje të lidhura me administrimin tatimor, si ato që kanë të bëjnë me zbatueshmërinë korrekte të ligjit bazë procedural ashtu edhe të ligjeve të tjera specifike e teknike në fuqi.

Ne kemi qenë të hapur me tatimpaguesit, të cilëve u shërbejmë, duke u ofruar shërbimin tonë edhe gjatë pritjeve të përditshme në ambientet tona, gjatë gjithë orarit zyrtar ditor.

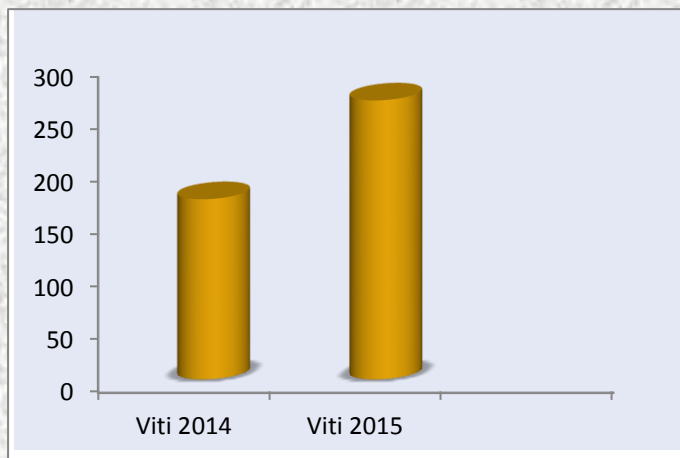
Në Drejtorinë e Avokatit të Tatimpaguesit, gjatë vitit 2015, janë paraqitur 265 çështje nga tatimpagues të ndryshëm, ndërkohë janë trajtuar me një procedurë të thelluar 139 kërkesa zyrtare të tatimpaguesve.

Për këto të fundit është hapur një procedurë e zgjeruar shqyrtimi e hetimi.

Ndërkohë, janë ezauruar në mënyrë operative, çështje të dala nga pritjet e drejtpërdrejta të tatimpaguesve, jo të natyrës hetimore.

◆Figura 1.

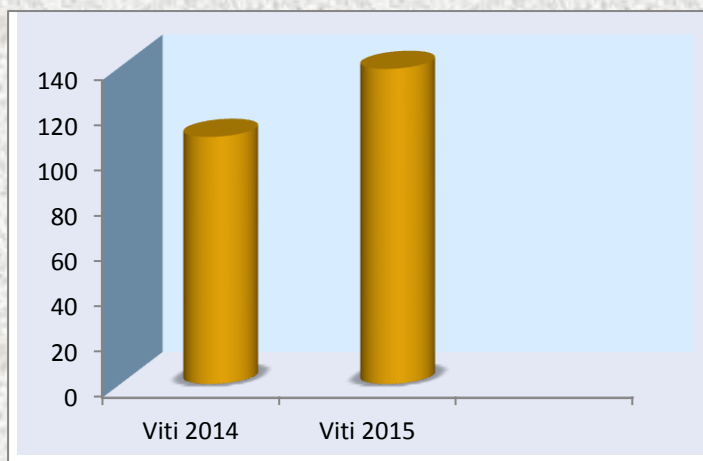
Praktika të paraqitura dy vitet e fundit

- Në raport me vitin paraardhës, ky vit rezultoi me një fluks të më të lartë të praktikave të arrira e të përfunduara, rrjedhojë e një arritjeje konfirmimi gradual, hap pas hapi, të autoritetit të funksionit në veçanti dhe administratës përgjithësisht.

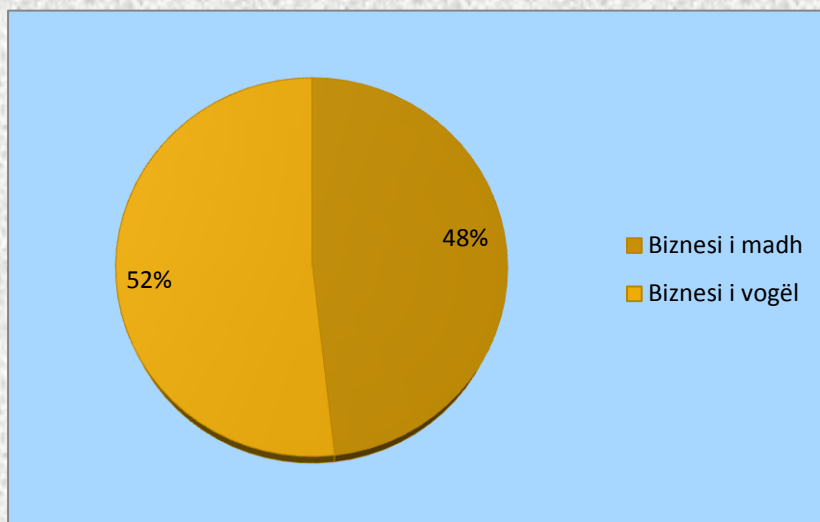
◆Figura 2.

Praktika të hetuara dy vitet e fundit

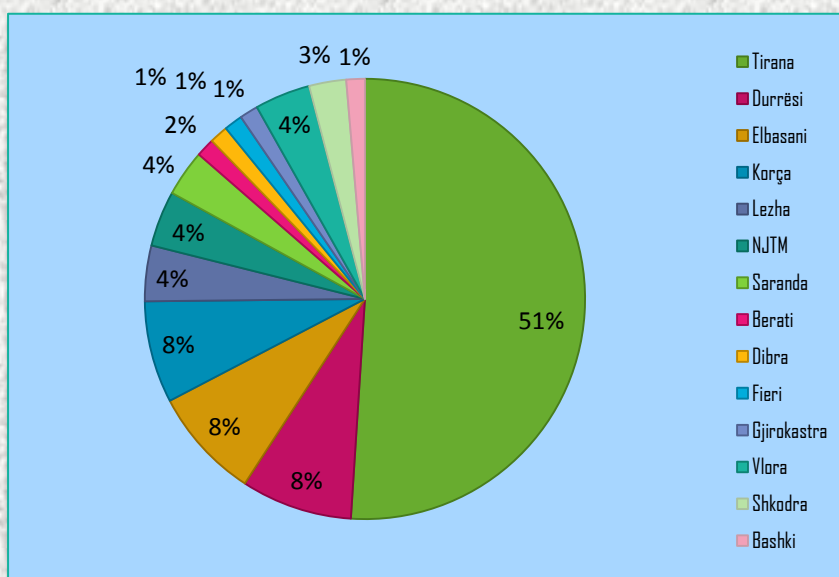
- Nga praktikat e shqyrtuara e hetuara hollësisht, 67 prej tyre kanë qenë të adresuara nga tatimpagues të regjistruar në biznesin e madh, ndërsa 72 adresime kanë qenë nga tatimpagues të tatimit të thjeshtuar mbi fitimin(biznesi i vogël).

◆ Figura 3.
Praktika sipas llojit të përgjegjësisë tatimore.

- Përsa i takon shpërndarjes territoriale, pothuaj të gjithë drejtoritë rajonale, janë përfshirë në fushën e komunikimit më cështjeve të hetuara, ndërkohë që mbetet ashtu si edhe vitin e kaluar, që gjysma e tyre, vijnë nga rajoni i Tiranës.

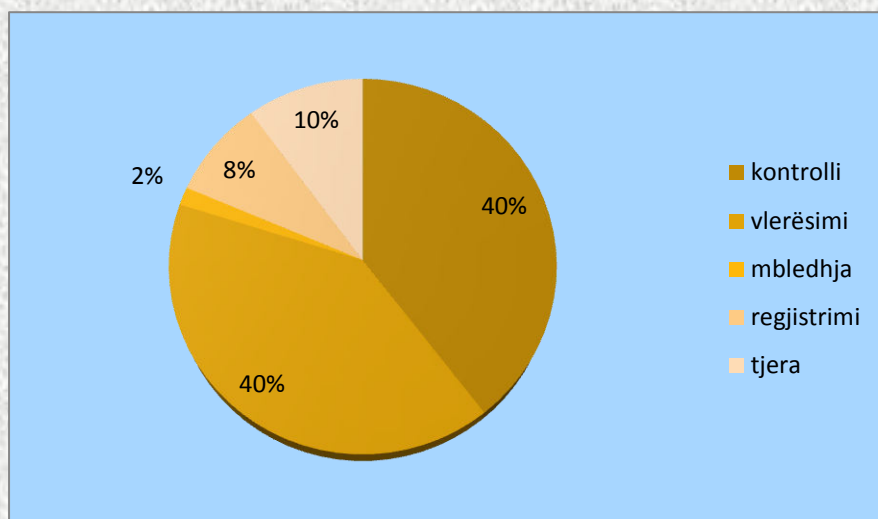
◆ Figura 4.
Praktika sipas drejtorive rajonale tatimore.

- Në raport me funksionet takuese të përgjegjësive administrative brenda drejtorive rajonale, praktikat sipas rradhës, më tepër i takojnë kontrollit tatimor, përpunimit e vlerësimit të deklaratave, mbledhjes së detyrimeve, regjistrimit të tatimpaguesve, etj.

◆ Figura 5.

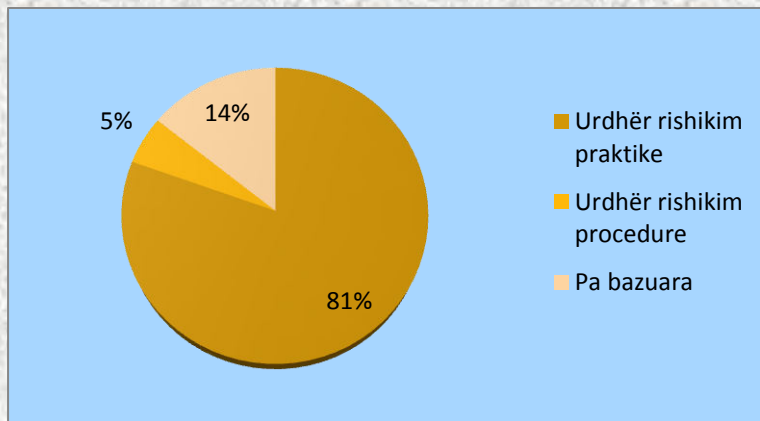
Praktika sipas funksioneve të administratës rajonale.

- Ndërsa përsa i takon praktikave që kanë të bëjnë me aparatit e Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve, kryesisht kanë qenë kërkesa për mbështetje, të funksioneve drejtuese, lidhur me kontrollin tatimor, apo me qëndrimin zyrtar, që duhet mbajtur për zbatimin e ligjeve specifike tatimore.
- Në kushtet e zbatimit të një procedure të përcaktuar më parë në bazën nënligjore të veprimit, nga drejtori janë nxjerrë edhe urdhërat e rishikimit të praktikës, për drejtoritë rajonale në 107 raste, urdhërat e rishikimit të procedurës për drejtoritë e aparatit qendror, në 7 raste. Ndërkohë që pas shqyrtimit nga ana jonë, në 19 raste, hetuar paraprakisht, nuk është vendosur fillimi apo vazhdimi i hetimeve(praktika të pabazuara/të pa mundësuar ligjërisht për ndjekje nga ana jonë).

◆Figura 6.

Shpërndarja e praktikave sipas përkatësisë

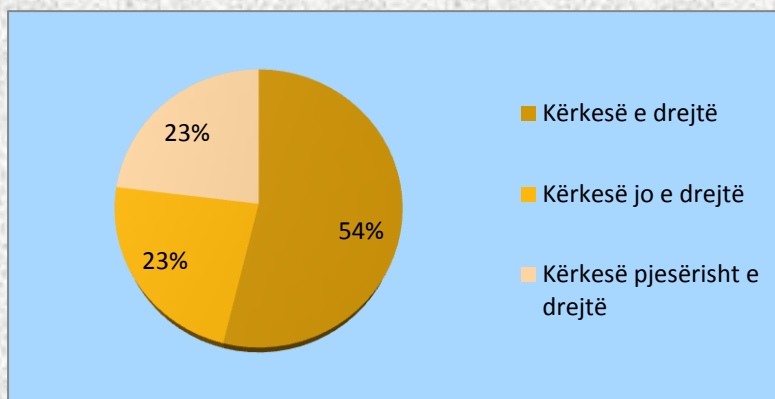
- Nga opinionet e dhëna,(pa përfshirë rekomandimet), në 24 raste të hetuara ka rezultuar që organet tatimore nuk kanë vepruar në kundërshtim me bazën ligjore në fuqi, në 24 raste, pjesërisht opinioni ynë ka mbështetur disa nga kundërshtitë e paraqitur nga tatimpaguesit, ndërsa në 56 raste të hetuara, opinioni i nxjerrë ka qenë në mbështetje të kërkesave ankimuese të tatimpaguesve.

Rastet e tjerë janë përmbyllur, me rekomandime për strukturat rajonale tatimore.

- Në vazhdim të asaj që është kryer, një numër cështjesh,janë përfunduar pa hapur procedurë zyrtare nga ana jonë, por që janë zgjidhur drejtpërdrejtë, pas sqarimeve dhe sugjerimeve që u kemi dhënë tatimpaguesve, por edhe strukturave të vecanta të drejtorive rajonale, qoftë duke proceduar elektronikisht me palët.

◆Figura 7.

Shpërndarja e opinionëve të nxjerra gjatë vitit.

Nga praktika e komunikimit me disa drejtori rajonale, ka patur vonesa prej tyre në dhënien e detajeve e sqarimeve të kërkuara në urdhërat tona të rishikimit të çështjeve.

Ndërkohë, përsëri ne konstatojmë që për urdhërat e rishikimit të praktikës, të dërguara nga drejtoria e Avokatit të Tatimpaguesve, drejtuesit rajonalë, ja përcjellin për të përgatitur përgjigjen, apo trajtuar çështjen, po atyre inspektorëve, që me veprimet a mosveprimet e tyre, janë kundërshtuar nga tatimpaguesit.

Eshtë dukuri, e ngritur edhe më parë, tashmë e përsëritur, por e pandryshuar në qëndrim nga drejtuesit rajonalë të tatimeve.

Bazuar në kuptimin e misionit, të funksionit, si dhe të autoritetit të Avokatit të Tatimpaguesve, kemi konceptuar dhe për raste të vecantë, kemi aplikuar si edhe një vit më parë, veprimet monitoruese për mënyrën e të kuptuarit e të zbatuarit nga administratat tatimore të procedurave që prekin drejtpërdrejt tatimpaguesit.

Ideja mbetet që të grumbullohet informacion, më parë se ai të vijë si problem i personave të tretë, në një kohë të dytë.

VI

Natyra e kërkesë/ankesave, paraqitur nga tatimpaguesit

Natyra e çështjeve që janë adresuar në drejtorinë e Avokatit të Tatimpaguesve, përgjithësisht është në përputhje me vetë natyrën apo llojet e funksioneve që i atribuohen administratës tatimore.

Pra, ato lidhen me funksionet e kontrollit tatimor, të vlerësimit tatimor, të regjistrim/çregjistrimit si dhe mbledhjes së detyrimeve tatimore.

Ndërkohë një pjesë më e vogël e adresimeve tek ne, i takojnë problemeve tekniko-proceduriale, apo edhe atyre që lidhen me procedura të mbledhjes së taksave vendore nga njësitë administrative lokale apo vendore.

Për të qenë të qartë, por edhe transparentë, më poshtë rendisim problemet më kryesorë që janë evidentuar e paraqitur nga tatimpaguesit, qoftë gjatë pritjeve në ambjentet tona, qoftë ato të dërguara zyrtarisht.

Sipas pikave apo funksioneve të lartpërmendura, më dukshëm ankesat në përputhje me problematikën që përmbajnë paraqiten në:

- mosçregjistrim në vijim të kërkesës së tatimpaguesit, ndërkohë që ai nuk është njoftuar në kohë për detyrime të paplotësuara deklarative;

- procedurën e çregjistrimit, duke vazhduar ngarkesën tatimore edhe pas aplikimit, për mbyllje përfundimtare nga tatimpaguesi;
- ngarkim i përgjegjësisë tatimore mbi tatimin mbi vlerën e shtuar, pa u njoftuar në kohë apo pa qenë tatimpaguesi në kushtet detyruese për një gjë të tillë;
- dhënie përgjegjësie tatimore e paargumentuar, për sa i takon tatimit të vlerës së shtuar, të profesioneve të vecantë e të paparashikuar, në vendimin e qeverisë për këtë qëllim;
- vendosje të përgjegjësisë tatimore të tatimit në burim, apo edhe të taksave kombëtare, pa qenë të detyruar ligjërisht tatimpaguesit për t'ju nënshtruar këtij lloj taksimi;
- moskalim në regjistrin pasiv të tatimpaguesve, kur kushti ligjor i mosushtimit të veprimtarisë ekonomike për dymbëdhjetë muaj të njëpasnjëshëm është plotësuar;
- vështirësi e vonesa për t'u çregjistruar kur tatimpaguesi gjendet në një situatë kreditore të detyrimeve tatimore, më dukshëm tek tatimpagues të regjistruar në tatimin e thjeshtuar mbi fitimin.

Një grup i dytë i ankesave ka të bëjë me:

- vonesa lidhur me përmbylljen kontrollit e konkluzioneve për rimbursimin sipas kërkesave procedurale për TVSH-në;
- zbatimin e kërkesave procedurale lidhur me konstatimin e të punësuarve të paregjistruar, por edhe paqartësi për sa i takon mënyrës së procedimit për evidentimin e punëmarrësve efektivë në një veprimtari ekonomike;
- ankimim lidhur me konstatimet për moslëshimin e kuponit tatimor;
- vlerësim tatimor pa u bazuar e cituar referencën ligjore në të cilën është bazuar; tejkalimi i afatit të kryerjes së kontrollit tatimor;
- vlerësim tatimor, sipas metodologjisë së metodave alternative, të bizneseve që ushtrojnë veprimtarinë ekonomike në një degë të njejtë, të shërbimeve, bazuar e referuar vetëm në të dhënat e një tatimpaguesi;

Tjetër grup i ankesave ka të bëjë me:

- moszbatim i detyrimit të administratës për faljen fiskale të viteve të mëparshme;
- paqartësi apo kërkesë për mbështetje lidhur me funksionimin e sistemit të IT;
- paqartësi nga individët lidhur me deklarimin e pagesën e tatimit të të ardhurave personale, më dukshëm nga të ardhurat që rrjedhin nga shërbimi i dhënies me qira të ndërtesave;
- mosvënje në dispozicion të tatimpaguesve të bazës dokumentare, mbi/me të cilën është kryer vlerësimi tatimor;

- vlerësim me vonesë i dënimit për punëmarrës të paregjistruar, në kapërcim të afateve të pranuar proceduralisht;
- paqartësi lidhur me përgjegjësitë tatimore dhe detyrimin për të patur një pajisje fiskale, të tregtarëve, të quajtur ambulantë;
- kundërshtime e paqartësi të tatimpaguesve të regjistruar në profesionet e rregulluara (avokatë, ekspertë financiarë, etj), lidhur me qënien të detyruar nga organet tatimore rajonale për t'u pajisur me pajisje fiskale;
- mospajisje të tatimpaguesve me aktin administrativ njoftim- vlerësimi tatimor, ku i humbet e drejta e ligjshme e ankimimit administrativ;
- vështirësi deri në pamundësi të zbatimit të kërkesës për aktivitetet e bar, restoranteve, që të lëshojnë kupon tatimor për çdo porosi të klientëve;
- kundërshtim i mënyrës e procedurës së llogaritjes së taksave nga organet e pushtetit vendor ;
- mosnjoftim i tatimpaguesve për detyrimet në momentin që ato janë evidentuar e hedhur në sistemin elektronik;
- vështirësi në zbatimin e rregullave, përsa i takon detyrimit të furnizuesve kryesorë të cigareve, importues, në kohën e ndryshimit të cmimit të shitjes nga tatimpaguesit dytësorë, apo ato të rrjetit të shitjes me pakicë të tyre;

✚ Nga rastet e kërkesave që lidhen me ankimimet e tatimpaguesve, janë ato që kanë rrjedhur nga ngarkimi me detyrime tatimore, kur më parë tatimpaguesit kanë aplikuar në QKR, pezullim të përkohshëm të veprimtarisë. Në fakt ky është problem i trashëguar në kohë dhe i rrjedhur nga një mosrakordim i ligjit nr.9723, datë 3.5.2007 "Për Qendrën Kombëtare të Regjistrimit" dhe atij nr.9920 datë 19.5.2008 "Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar.

Në gjykimin tonë tatimpaguesit kanë të drejtë në kërkesat e tyre për të mos u ngarkuar me detyrime deklarative për periudhën e pezullimit.

Por, ligjërisht një gjë e tillë nuk është e pranuar, qoftë edhe për mënyrën se si ka qenë formuluar teksti ligjor.

Ndërkohë që është për t'u përshëndetur amendimi i bërë në vjeshtën e vitit të kaluar, akoma më pozitive do të ishte dhënia fuqi prapavepruese këtij amendimi të një problemi që është krijuar jo nga ana e tatimpaguesve.

✚ Nuk janë të ndjeshme numerikisht, ankesat që kanë të bëjnë me procedurën e rimbursimit të TVSH-së.

Megjithatë, një nga problemet e paraqitura nga disa tatimpagues, ka të bëjë me mënyrën e të vepruarit lidhur me rimbursimin e TVSH, kur mungojnë përcaktime ligjore.

Kryesisht i diskutueshëm, është qëndrimi që nuk u jep të drejtë rimbursimit, atyre tatimpaguesve, të cilët janë importues dhe vlera e tatueshme e

importit, e llogaritur nga organet doganore, mbështetet në një metodologji alternative, siç është ajo e përdorimit të referencave doganore. Raste të tilla, janë në gjykim edhe në shkallë të ndryshme të pushtetit gjyqësor.

Gjithashtut, sipas nenit 11 të Ligjit Nr.164/2014 "Për disa shtesa dhe ndryshime në Ligjin Nr.9920, datë 19.05.2008 "Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë",

" E drejta e tatimpaguesit për të kërkuar rimbursimin e tepricës kreditore parashkruhet kur kanë kaluar 5 vjet nga data e dorëzimit të deklaratës tatimore, të përcaktuar në legjislacionin tatimor përkatës".

Sqarojmë se ligji aktual i TVSH, gjithsesi nuk e përmend një veprim të tillë.

Rekomandimi ynë është që, një qëndrim sqarues zyrtar sidomos lidhur me fuqinë prapavepruese të amendimit do të ishte i nevojshëm, qoftë edhe për unifikimin e procedurës që lidhet me këtë pikë të rëndësishme të TVSH-së për t'u rimbursuar.

✚ Kuptimi dhe zbatueshmëria e ndryshimit të nenit 114, pika 2 të ligjit nr.9920 datë 19.5.2008 "Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar, nuk kaloi pa probleme. Kështu sipas këtij teksti , i kërkuar për zbatim nga muaji gusht i vitit të kaluar :

"Për qëllime të këtij neni, shuma e papaguar e detyrimit tatimor është diferenca ndërmjet detyrimit tatimor që duhet paguar dhe shumës së tatimit të paguar.Shumë e papaguar e detyrimit tatimor konsiderohet edhe ulja e tepricës kreditore të tatimpaguesit, në rastin e një rivlerësimi tatimor."

Ndaj disa tatimpaguesve u nxorrën njoftim vlerësime, të cilat përmbanin si detyrime të pagueshme shumat e ndryshimit të kredive, pa qenë në fakt në një pozitë debitoare tatimpaguesi. Opinioni ynë, ka qenë që një tepricë kreditore, në ulje apo rritje të saj, është paefekt në të ardhurat e buxhetit të shtetit, për sa i takon atyre nga tatimi mbi vlerën e shtuar; vetë ligji i TVSH-së, nuk e trajton në këtë kuptim fenomenin.

Ndërkohë që kemi rekomanduar që është e nevojshme nxjerrja e një akti administrativ që të qartësojë hollësisht, kuptimin dhe përdorimin në praktikë të një "rivlerësimi tatimor", për të mos i hapur rrugën subjektivizmit nga drejtoritë rajonale.

✚ Në gjashtëmujorin e parë të vitit raportues, një pjesë e ankimeve, siç më lart përmendëm, ishte ajo e lidhur me aktivizimin e ngarkesave me përgjegjësi tatimore, të pa rezultuara në fakt. Konkretisht, bëhet fjalë për tatimin mbi të ardhurat personale, nga implementimi i sistemit të ri elektronik të tatimeve, në formën e mbajtjes në burim të tatimit, si dhe të taksave kombëtare, rrjedhur këto nga fillimi i vitit(më saktë nga muaji dhjetor i një viti më parë).Në të tilla raste, dëmtohen më tepër interesat e tatimpaguesve, të

cilët janë të detyruar të paraqesin vërtetime "të bardha", përsa i takon një debie tatimore, në pjesëmarrjen në tendera publikë apo gjetiu.

Për këtë pikë, vlerësimi nga ana jonë i problemit ka qenë maksimal, duke e paraqitur në kohë shqetësimin e krijuar, pranë drejtuesve të lartë të administratës e financave në vend.

Me një akt administrativ të Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve, zgjidhja përfundimtare mori rrugë.

Së fundi, po lidhur me regjistrimin e përgjegjësive tatimore, është vërejtur ngarkim i përgjegjësisë tatimore mbi tatimin mbi vlerën e shtuar, sidomos shërbimet e furnizuara nga profesionet, pa qenë tatimpaguesi në kushtet detyruese për një gjë të tillë, as nga niveli i qarkullimit dhe as nga lloji i veprimtarisë ekonomike. Kjo më tepër ka ardhur si rezultat i konsiderimit të pragut sipas profesioneve, në VKM nr.953, datë 29.12.2014, në mënyrë të paargumentuar, por edhe të një metodologjie të paqartë të llogaritjes së qarkullimit.

✚ Ndërkohë, që kemi dhënë vlerësimin, për të vendosur më qartë në të ardhmen administratën, në pozita të marrjes së përgjegjësisë, kryesisht në përdorimin e teknologjisë e informacionit, për atë që ajo mund të ketë ndikim realisht në fakt.

Konkretisht në udhëzimin nr. 24, datë 9.12.2014 "Për dhënien e pëlqimit dhe mënyrën e marrjes dhe vlefshmërinë e dhënies së pëlqimit për komunikimin elektronik të tatimpaguesit me administratën tatimore", në paragrafin nr 13, me titull "Detyrimet e administratës tatimore", jepet një formulim, jo detyrues dhe as angazhues për administratën, përkundrejt krahasimit të teksteve për detyrimet kontraktuale, apo atyre ndaj një partneri, siç është biznesi.

Akti administrativ në fjalë, nuk e vendos administratën përpara ndonjë detyrimi kundrejt përdoruesve të sistemit, tatimpaguesve; përkundrazi ajo «çlirohet», nga çdo përgjegjësi. Ligjërisht administrata duhet të marrë përgjegjësitë që i takojnë, diktuar nga roli i saj në marrëdhëniet e partneritetit me tatimpaguesit, e sanksionuar kjo në ligjin e procedurave tatimore.

Kështu angazhime të tilla, që duhen ngritur në rangun e përgjegjësisë, janë ato që kanë të bëjnë me detyrimin e saj për të mundësuar informimin e përhershëm të tatimpaguesve; përpjekjet për të lehtësuar përdorimin e sistemit elektronik të tatimeve; dhënien e garancive për ruajtjen e sigurtë të të dhënave të tatimpaguesve, qoftë edhe konfidencialisht; garantimin e vazhdueshmërisë së sistemit elektronik pa ndërprerje, përveç rasteve e dukurive të jashtëzakonshme (të identifikuar saktë e të mirëpërcaktuara publikisht, në dijeni të gjithë përdoruesve); garantimin në vijimësi të mbështetjes së sektorit të ndihmës së tatimpaguesit, gjatë ditës, etj.

✚ Me ligjin nr. 66/2015 datë 02.07.2015 “Për faljen e gjobave për mospagimin në afat të kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore nga subjektet juridike dhe fizike”, përfituan dhe shprehën interes, shumë tatimpagues, ndërsa ai ka hyrë në fuqi e u bë i zbatueshëm nga fillimi i muajit gusht.

Nisur nga vëzhgimi ynë, por edhe pyetjet e shumta të tatimpaguesve, të interesuar për këtë proces, kemi kërkuar edhe ne nga ana jonë që të bëhen sqarime lidhur me fushën e zbatimit të ligjit dhe mënyrën tekniko-procedurale të trajtimit të çdo rasti, nga administrata tatimore.

Më pas, akti administrativ me numur 23303, datë 3.8.2015, i nxjerrë nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve, i jep përgjigje pyetjeve apo paqartësive.

✚ Nisur nga një pjesë e ankesave të tatimpaguesve, konstatimi dhe më pas vendosja e dënimeve administrative, nga grupet e inspektorëve të verifikimit në terren, duhej bërë në mënyrë të argumentuar, mbështetur në prova dhe fakte, bazuar në ligj, por edhe profesionalizëm.

Raste të tilla, janë ato të konstatimit të personave të paregjistruar si punëmarrës tek tatimpaguesi, persona të afërm të tij, por që efektivisht në momentin e kryerjes së verifikimit janë ndodhur edhe rastësisht, në ambientin e biznesit.

Po kështu, përsa i takon dënimit për moslëshim të kuponit tatimor, ka patur konstatime të natyrës së përgjithshme, që përshkruajnë vetëm, “nuk lëshon” kupon tatimor, pa specifikimet e domosdoshme (malli apo shërbimi që furnizohet, çmimi i tij, sasia e furnizuar, klienti, që në fakt është edhe ai pjesë e kundërvajtjes), që janë elementë të barrës së provës për një kundërvajtje administrative.

Shkelje të kësaj natyre, duhen konstatuar e të mbështeten në prova e fakte konkrete, bazuar edhe në kërkesat e ligjit nr.10279, datë 20.05.2010 “Për kundërvajtjet administrative”.

Në këtë kuptim, është i vlefshëm, udhëzuesi i nxjerrë nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve me nr.22225, datë 16.7.2005 “Për konstatimin dhe dokumentimin e shkeljeve tatimore administrative, gjatë kontrolleve të ushtruara nga ana e strukturave të Verifikimit në Terren dhe Hetimit Tatimor(Task-Forcë)”.

Ky udhëzim duhet të jetë një guidë për çdo inspektor, funksionit të të cilit ai i referohet.

✚ Një grup i vecantë i ankesave të tatimpaguesve, është ai që ka të bëjë me pajisjen me njoftim-vlerësim të tatimpaguesve. Kështu, mbështetur edhe nga konstatimi ynë, tatimpaguesve u është dhënë vetëm një formular për

kërkesë pagimi të detyrimeve, që në fakt drejtorja e apelimit tatimor nuk e njeh për akt administrativ që lidhet me një procedurë apelimi.

Rastet e ndodhura, kur nuk u jepet tatimpaguesve një akt administrativ, i vlefshëm për t'ju dhënë mundësinë e së drejtës së ankimimit, prekin të drejtat e tyre.

Ligjërishat ky akt administrativ, i lëshuar në fakt e emërtuar "Njoftim dhe kërkesë për t'u paguar", është i përdorshëm në kuadrin e zbatimit të një procedure të mbledhjes së detyrimeve tatimore, parashikuar në Kreun XI të ligjit nr.9920, datë 19.5.2008 "Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar; ai asnjëherë nuk është dhe nuk mund të bëhet, objekt apelimi administrativ, pranë Drejtorisë së Apelit Tatimor.

Në këto raste, nga ana jonë janë mbështetur kërkesat e ligjshme të tatimpaguesve. Qëndrimi ynë bazohet në, parimet parësore administrative në Republikën e Shqipërisë, paraqitur në Kodin e Procedurave Administrative nën 9 – 20 të tij.

Përsa i takon legjislacionit tatimor, ligji nr.9920 datë 19.5.2008 "Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar, në nenin 38 të tij vendos të drejtën e tatimpaguesit për t'u ankimuar : *"Tatimpaguesi gëzon të drejtën e ankimimit dhe të sigurimit për një shqyrtim të pavarur administrativ të çështjeve të lidhura me të"*.

Bazuar në nenin 29 të ligjit, pika 3, *"Administrata tatimore vë në dispozicion dhe garanton, në rrugë elektronike, aksesin e tatimpaguesit në dosjen e tij. Në rastet kur tatimpaguesi nuk mund të përdorë rrugën elektronike të marrjes së të dhënave, administrata tatimore vë në dispozicion kopje të dokumenteve të dosjes, sipas kërkesës me shkrim të tatimpaguesit"*.

Sipas nenit 32 të po këtij ligji, *"Çdo tatimpagues ka të drejtë të marrë njoftim për çdo akt administrativ, veprim ose mosveprim, të bërë për mbledhjen e detyrimeve tatimore, i cili prek pasurinë e tij, me përjashtim të rasteve kur administrata tatimore vlerëson se ekziston rreziku real që, pas marrjes së njoftimit, tatimpaguesi ta transferonte pronësinë para përfundimit të vlerësimit tatimor"*

Në bazë të nenit 36 të ligjit *"Tatimpaguesi ka të drejtë të kërkojë nga administrata tatimore, në rrugë elektronike apo me shkrim, kopje të njësuara me origjinalin, për çdo dokument, që ndodhet në dosjen e hapur për të, apo të kërkojë kopje të printuara dhe të certifikuara të të dhënave elektronike, të lidhura me të."*

Gjithashtu, në vendimin e nxjerrë nga Drejtori i Përgjithshëm i Tatimeve, nr.prot. 14114, datë 24.4.2015, është vendosur e kërkohet që :

"Drejtorja Rajonale Tatimore ka detyrimin ligjor të mundësojë tatimpaguesit në një kohë sa më të shpejtë, një kopje të printuar nga sistemi të Njoftimit të

Vlerësimi respektiv, të nëshkruar dhe të vulosur nga titullari i njësisë administrative".

✚ Nga muaji gusht i vitit raportues, pas ndërmarrjes së nismave kundër informalitetit në vend, është konstatuar, një fluks i madh personash që regjistrohen në sportelet e QKR, duke u shndërruar nga individë në status, në tatimpagues.

Pothuaj të gjithë këto janë objekt i taksimit të tatimit të thjeshtuar mbi fitimin. Bazuar ligjin e procedurave tatimore, ky grup i regjistruar rishtazi, krahas gëzimit të të drejtave ka edhe detyrime.

Por, nisur nga përbërja, më tepër në aspektin konceptual të kësaj shtrese, konstatojmë që, një pjesë e tyre, nuk janë në dijeni se çdo të bëjnë më tej, me detyrimet e tyre, qofshin deklarative ashtu edhe të mbajtjes së dokumentacionit.

Rekomandimi ynë ka qenë që, faqja zyrtare e administratës tatimore, të publikojë njoftime qartësuese për këtë kategori tatimpaguesish, në mënyrë që ato të mos jenë më pas të ngarkuar me dënime administrative të llojeve të ndryshme.

✚ Në nenin 121 të ligjit nr.9920, datë 19.5.2008 "Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar, përcaktohet që tatimpaguesi, që mban në ruajtje, përdor ose transporton mallra të pashoqëruara me dokumente tatimore, në përputhje me dispozitat e këtij ligji, dënohet me konfiskim të të gjithë sasisë së mallit, që mbahej në ruajtje, përdorej apo transportohej, i pashoqëruar me dokumente tatimore.

Nga kqyrja e dokumentacionit që mbahet nga administrata tatimore, në të tilla raste, janë dy lloje dokumentash, praktikisht të përdorura :

- akti i konstatimit të kundërvajtjes;
- procesverbali i konfiskimit, në rastet e realizimit të kushteve të nenit në fjalë, si dhe të pikës koresponduese (po 121) të udhëzimit nr.24 datë 2.9.2008 "Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar.

Bazuar në ligjin Nr. 10 279, datë 20.5.2010 "Për Kundërvajtjet Administrative", neni 19, "Të dhënat që duhet të përmbajë vendimi për kundërvajtjen administrative", pika 1, gërma ë), në vendimin për kundërvajtjen administrative jepet edhe e drejta për ankim si dhe afati.

Kjo kërkesë ligjore rrjedh nga një përcaktim apo kërkesë e një baze ligjore më superiore se ky ligj, apo ai i procedurave tatimore, siç janë nenet 137 "Ankimi administrativ" dhe 139 "Subjekti para të cilit depozitohet ankimi" të Kodit të Procedurave Administrative.

Ndërkohë, që në fakt një Procesverbal/Konfiskimi, nuk e përmban një kërkesë të tillë të detyrueshme.

Gjithashtu edhe nga ana formale, ky dokument ka gabime që duhen shmangur, pasi në modelin qarkullues, si bazë ligjore për shkeljet që kanë të bëjnë me ligjin e akcise, administruar nga një tjetër organ, si dhe përdoret një ligj që është shfuqizuar, ai me nr.8976 datë 12.12.2002.

Duhet të bëhen rregullimet e duhura, në përshtatje me bazën ligjore e rregullatore në fuqi, pasi mundet që formate të tilla të procesverbaleve mund të jene në qarkullim në drejtori të ndryshme rajonale, aq më tepër që ato të pashoqëruara nga një vendim administrativ i titullarit të tyre, janë të vetmet dokumenta vërtetuese të nxjerra në konfiskimin e mallrave.

✚ Kontrollet e ushtruara tek tatimpaguesit, kryesisht ato nga strukturat e verifikimit në terren, përmbillen duke mbajtur akt konstatime në vend për gjithçka është konstatuar, bazuar në një program të miratuar kontrolli.

Ndërsa kur vërehen shkelje të natyrës administrative, përpilohet edhe procesverbali i vendosjes së masës administrative të dënimit.

Konstatimi, nga sa janë ankuar tatimpaguesit, ka të bëjë me, vlerësim me vonesë të dënimit, sidomos për punëmarrës të konstatuar si të paregjistruar,apo edhe të tjera, në kapërcim të afateve të pranura procedurialisht.

Në të tilla raste, pavarësisht se ka një përcaktim preciz apo jo në ligj, për afatin e bërjes së vlerësimit tatimor(hedhjen në sistemin elektronik të dënimit e më pas komunikimi i tij për kundërvajtësin), kapërcimet përmbi një muaj deri edhe gjashtë muaj, janë të parregullta.

Në kushtet e një aktkonstatimi të fillë, i shoqëruar sipas rastit edhe më një masë administrative, afati më tepër se shtatë ditë, që është ai maksimal,sipas nenit 83 të ligjit nr.9920, datë 19.5.2008 "Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar, i përgatitjes së një raporti kontrolli tatimor, duhet konsideruar si më i fundit i mundshëm për këto raste.

✚ Sipas procedurave tatimore dhe praktikës apeluese apo rishqyrtuese, çdo akt administrativ i nxjerrë nga drejtoritë rajonale të tatimeve, mund të rivlerësohet, vetëm nëpërmjet rrugës së ankimimit administrativ,shumë rrallë nëpërmjet një vetëvlerësimi(revokues),apo korigjimi hierarkik(shfuqizues).

Por, në bazën ligjore e cila i referohet dënimeve administrative, konkretisht, pika 4 e neni 111 i ligjit nr.9920, datë 19.5.2008 "Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar, përcaktohet që, gjrobat e vendosura për shkelje tatimore administrative, mund të hiqen kur tatimpaguesi vepron në përputhje me udhëzimet me shkrim të administratës tatimore.

Bëhet fjalë për ato dënime, të cilat megjithëse i janë vendosur tatimpaguesve, motivi i vendosjes, nuk pëputhet me qëndrimin e tatimpaguesve, pra duke mos qenë i justifikueshëm një dënim.

Por, në këto raste, tatimpaguesit, mundet të mos i drejtohen, një rrugë më të gjatë e më me kosto administrative, siç është ajo e ankimimit, qoftë administrativ, por edhe gjyqësor.

Bazuar në Kodin e Procedurave Administrative, drejtorive rajonale u lind mundësia (por t'u jepet efektivisht) e përdorjes së rugës së revokimit, pra vetëshfuqizimit apo vetëkorrigjimit, të akteve të kësaj natyre.

Një iniciativë e tillë, përveçse ul kostot administrative si të tatimpaguesve dhe të administratës, bën të mundur identifikimin dhe vlerësimin nga vetë ajo, të veprimeve të kryera apo nxitura me qëllim, nga pjestarë të saj, duke i shërbyer njëkohësisht edhe një frymë partneriteti midis palëve.

✚ Në kuadër të informimit të publikut por edhe detyrimit përkatës ligjor, nga ana jonë është paraqitur një kërkesë lidhur nevojën për të bërë të mundur publikimin e manualeve teknike, si p.sh, manualin e kontrollit tatimor, vlerësimit e përpunimit të deklaratave, të shërbimit të tatimpaguesit, të mbledhjes e masave shtrënguese, etj.

Kjo kërkesë, është edhe një respektim i nenit 135 të ligjit nr. nr. 9920, datë 19.05.2008 "Për Procedurat Tatimore në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar. Sipas këtij neni këto manuale përveçse janë detyruese për administratën tatimore dhe tatimpaguesit, ato edhe duhen bërë publike si një detyrim ligjor i administratës.

4. Aktet nënligjore dhe manualet botohen edhe në buletin tatimor dhe janë detyruese për administratën tatimore dhe tatimpaguesit.

5. Buletini tatimor është publikimi zyrtar i Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve.

Ndërkohë lidhur me po me publikimin, me ligjin nr. 164/2014, dt. 4.12.2014 dhe të botuar ne Fletoren Zyrtare nr. 198, dt. 30.12.2014, sipas nenit 28, pika 3 të ligjit bazë të procedurave tatimore, të ndryshuar, Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve publikon në faqen e saj të internetit vendimet e formës së prerë të Gjykatës Administrative të Apelit, të Gjykatës së Lartë dhe të Gjykatës Kushtetuese për çështjet tatimore.

Ky detyrim, zbatohet nga insitucioni dhe përveç të tjerave, forcon më tej transparencën e marrëdhënieve me tatimpaguesin.

Dialogu me tatimpaguesit dhe organizma të biznesit

Dialogu i drejtpërdrejtë dhe i hapur, me organizatat që përfaqësojnë grupe të mëdha interesi të biznesit, është konsideruar dhe vazhdon me të njëjtën konsideratë, si një ndër synimet parësore, operacionale e strategjike të drejtorisë së Avokatit të Tatimpaguesve.

Kjo për faktin që në këto takime të zgjeruara, ne marrim një informacion të shpejtë, përsa i takon problemeve apo edhe risive të lidhura me aktualitetin, por njëkohësisht, krijojmë edhe një platformë më të qartë, përsa i takon piketave që do të mbështetet strategjia afatshkurtër e afatmesme.

Për periudhën e këtij viti raportues, janë zhvilluar dhe kemi marrë pjesë në tre tryeza me shoqata të biznesit në vend.

⊕ Në tryezën e zgjeruar të organizuar nga Dhoma e Fasonistëve të Shqipërisë, ne u prezantuam me një projekt studimor, kryer nga përfaqësues të saj, lidhur me industrinë e veshjeve dhe këpucëve.

Kryesisht ky projekt qëndron në :

- mbledhjen e interpretimin e të dhënave të natyrës administrative të këtij tregu, si paga mesatare, niveli tekniko-profesional, marrëdhëniet me strukturat shtetërore, veçanërisht me administratën tatimore, doganore dhe zyrat e punësimit;

- të dhënat që kanë të bëjnë me teknologjinë e investimet e kësaj industrie, të natyrës ekonomike-financiare e fushës bankare.

Konstante ishte shprehja e kërkesës së tyre, për mbajtjen në një nivel të ulët taksimi, për industrinë fason(në fakt kjo kërkesë ka të bëjë me politikat fiskale), domosdoshmëria e bashkëpunimit me administratën tatimore kryesisht, në kuptimin që të mundësohet shkëmbimi i informacionit, me qëllim që kjo, të shërbejë në dobi të përpjekjeve të përbashkëta për uljen e informalitetit, si dhe analiza e riskut për këtë sektor, mbështetur në elementë ndikues sektorialë si ato të punës së gjallë dhe të numurit të punësuarve.

⊕ Një tryezë e përvitshme është bërë traditë ajo e organizuar sëbashku me shoqatën Shqiptare të Turizmit(ATA).

Kërkesa e operatorëve që të sigurohej pjesëmarrja e stafit të drejtorisë teknike, që merret me problemet e TVSH, kryesisht me implementimin e ligjit të ri, për sektorin e turizmit. Përfaqësimi dhe angazhimi i kësaj strukture ishte maksimal, gjatë përgatitjes dhe zhvillimit të takimit.

Nga ana jonë, u mbajt në evidencë dhe u raportua, shqetësimi i operatorëve që operojnë në tregun e agjencive të udhëtimit, të cilët nga zbatimi i nenit 125/2 të ligjit të TVSH-së, janë të detyruar apo të shtrënguar, që çdo transaksion, ta kryejnë vetëm nëpërmjet llogarive bankare.

Sipas operatorëve, do të duhet një metodikë të kryerjes së verifikimeve nga administrata tatimore, për sektorin e hoteleri-turizmit, sidomos lidhur me kontrollin e lëshimit të kuponit tatimor, në përputhje me veçoritë e sektorit.

Ndëkohë që ju rekomandua Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve, përpilimi e publikimi, i qëndrimit rregullator fiskal, në formën e një vendimi apo rregulloreje.

✚ Në vitin raportues është zhvilluar edhe takimi, me shoqatën shqiptare të transportit të udhëtarëve të linjave ndërkombëtare. Nisur nga debatet e diskutimet e shoqërive tregtare, pjesëmarrëse në takim, të ekspertëve të fushës, ne u riinformuam për kërkesën konstante (lidhur me reciprocitetin e marrëdhënieve midis dy vendeve), të operatorëve të transportit ndërkombëtar të udhëtarëve, që operojnë me Greqinë.

Nga ana jonë, kemi opinionin që ky është problem i përsëritur, por megjithatë u ripërcoll si çështje e hapur në raportimin, që bëjmë operativisht.

Njëkohësisht, shqetësimin që lidhej me informalitetin sektorial, ne e relatuam e rekomanduam në kuptimin e përfshirjes së transportit, në elementët e strategjisë së luftës kundër informalitetit në tërësi.

✚ Me interes është konsideruar pjesëmarrja në Konferencën e organizuar në kuadër të programit "Shqipëria: Ndërtimi i një dialogu efektiv publik-privat", me qëllim forcimin e rolit të komunitetit shqiptar të biznesit si një partner konstruktiv në dialogun publik-privat. Fokusi i këtij takimi ka qenë prezantimi i një studimi që Forumi Kombëtar i Biznesit ka realizuar (me angazhimin e ACER dhe me mbështetjen teknike të Qendrës Ndërkombëtare për Sipërmarrje Private(CIPE)), për çështjen e informalitetit dhe korrupsionit, me qëllim identifikimin e pengesave të të bërit biznes dhe gjetja e zgjidhjeve më të mira të trajtimit të tyre, në bashkëpunim me qeverinë.

Studimi, si analizë e konkluzion i një ankete në shkallë të gjerë, ka nxitur debat në lidhje me çështjet e barrës së taksës dhe rritja e motivimit të bizneseve për të paguar; përmirësimi i transparencës dhe llogaridhënies së administratës tatimore; forcimin e qëndrueshmërisë së legjislacionit tatimor; përmirësimi i transparencës dhe llogaridhënies së administratës tatimore; përmirësimi i standarteve profesionale të kontrollorëve tatimorë; përzgjedhjen e tatimpaguesve për kontroll, bazuar tërësisht në analizën e riskut;

✚ Me shumë rëndësi dhe efekt në përmirësimin e klimës së investimeve, e të bërit biznes, është vlerësuar nga ana jonë veprimtaria e Sekretariatit të

Investimeve, strukturë e krijuar e nxitur me nismën e Bankës Europiane për Zhvillim dhe Ndërtim(BERZH).

Kjo strukturë që në fakt është një vlerë e shtuar, me rolin e saj aktiv në ngjitje, na ka ofruar bashkëpunim, që konsiderohet efektiv nga ana jonë.

Anketimi i parë i saj, në gjysmën e dytë të vitit, me një grup biznesesh, përfaqësues të kategorizimeve të larmishme, u shoqërua me evidentim të disa problematikave, por edhe me dhënien e rekomandimeve të efektëshme, në fushën përmirësimit të kontrollit tatimor në vend.

Konkretisht, bëhet fjalë për rritjen e transparencës së procesit, me anë të publikimit të kriterëve më kryesorë të riskut, aplikimit në shkallë të gjerë mbi 90 përqind të saj; zbatueshmërinë automatike të vendimeve të apelimit administrativ nga drejtoritë rajonale, por edhe heqjen e të drejtës së ankimimit të këtyre të fundit; rritjen e rolit të Avokatit të Tatimpaguesve, në një proces kontrolli tatimor,veçanërisht në rikontrollin tatimor; rritjen e cilësisë së kapaciteteve teknike e profesionale, të punonjësve të administratës tatimore; analizën ligjore të vendimeve të nxjerra në një proces ankimimi qoftë administrativ, qoftë gjyqësor; transparencë më e lartë duke publikuar raporte vjetore nga DPT dhe drejtoria e Apelimit Tatimor; mosndryshim i shpeshtë i bazës ligjore.

Nisur nga ato probleme të vërejtura gjatë vitit, por edhe nga konstatime të ndjekura me interes, sugjerime, nga grupe të organizura të biznesit, për të mbyllur këtë raport, gjykojmë me vlerë edhe dhënien e disa rekomandimeve, që i shërbejnë një cilësie më të lartë të bashkëpunimit midis administratës, tatimore dhe tatimpaguesve.

1. Nisur nga përvoja e deritashme, nga kërkesat gjithnjë e në rritje të tatimpaguesve, shoqatave të biznesit në vend, por edhe kërkesave që lidhen me zbatueshmërinë e praktikave më të mira administruese, për përmirësimin e klimës së të bërit biznes në vend, me rëndësi është edhe forcimi i rolit të Avokatit të Tatimpaguesve.

Në këtë aspekt, gjetjet e propozimet tona janë përsa vijon:

- forcimi i rolit e autoritetit të funksionit, mund të arrihet me përmirësime të bazës ligjore, duke forcuar pavarësinë strukturore, duke rritur kompetencat në drejtim të dhënies së të drejtës së mbështetjes në një proces kontrolli tatimor, në një proces gjykimi të fillimit të nrikontrollit tatimor, në një proces apelimi administrativ. Kuptohet, duke ju përmbajtur kriterit të zbatimit procedural të bazës ligjore (ligji i procedurave tatimore si dhe akte administrative në zbatim të tij)

2. Pajisja e tatimpaguesve me njoftim-vlerësimi tatimor, që në fakt është një një akt administrativ, i vlefshëm për t'ju dhënë atyre mundësinë e së drejtës së ankimit, plotëson të drejtat e tyre, si në fushën e ankimit, por edhe të vënies në dispozicion të dokumentave që prekin situatën e tyre financiare.

Njoftim vlerësimet e dërguara elektronikisht tatimpaguesve apo ato dhe të printuara nga sistemi ,nuk plotësojnë kushtin e formës së një akti administrativ, deri në momentin e miratimit të nënshkrimit elektronik e vulës digitale.

Rekomandojmë zgjidhjen e shpejtë, të pajisjes së tatimpaguesve, me njoftim-vlerësimi tatimor, formati i printuar, që në fakt administrata e ka një detyrim të tillë.

3. Ka qenë problematik kalimi në regjistrin pasiv të tatimpaguesve, ndonëse kushti ligjor ka qenë i arritur. Një punë e mirë seleksionuese, është bërë në

fundin e vitit 2014 dhe fillimin e vitit 2015, kur migruan të dhënat e çdo tatimpaguesi në sistemin e ri elektronik.

Për të mos krijuar, ngarkesa të paqena realisht, në numurin e shumat e debitorëve, por edhe për të vënë në pozita më operative administratën në ndjekjen e çdo shtate, të çdo tatimpaguesi dhe për çdo periudhë tatimore, rekomandohet që, për çdo rast kur tatimpaguesi :

- nuk ushtron më veprimtari tregtare për një periudhë tatimore prej 12 muajsh të njëpasnjëshëm;

- nuk dorëzon deklaratën tatimore për një periudhë tatimore prej 12 muajsh të njëpasnjëshëm;

ai të çlirohet, nga çdo dënim i mundshëm administrativ, lidhur me deklarimin,që nga muaji, që ai duhej të ishte i regjistruar në regjistrin pasiv.

4. Lidhur me regjistrimin e përgjegjësisë tatimore mbi tatimin mbi vlerën e shtuar, për veprimtaritë ekonomike që lidhen me furnizimin e shërbimeve në fushën e profesioneve,të zbatohet drejtë VKM nr.953, datë 29.12.2014 "Për dispozitat zbatuese të ligjit nr. 92/2014, "Për tatimin mbi vlerën e shtuar në Republikën e Shqipërisë".

Duke qenë se ka veprimtari të parenditura në këtë akt, në fushën e shërbimeve, ato të trajtohen rast pas rasti dhe jo duke i unifikuar, me një profesion që në formë, por jo në përmbajtje është objekt i kategorizimit për efekt të tatimit mbi vlerën e shtuar.

Rekomandojmë, që administrata tatimore, të nxjerrë një udhëzues sqarues për rastet kur veprimtaria ekonomike e profesioneve, në fushën e shërbimeve, nuk është përcaktuar ose nuk është objekt i fushës së veprimit të vendimit të lartpërmendur.

5. Nisur nga përvoja, sidomos e vitit të fundit, kur ka qenë i rritur numuri i tatimpaguesve, të cilët u regjistruan, si tatimpagues të tatimit të thjeshtuar mbi fitimin, por më pak ato të regjistruar si tatimpagues mbi fitimin, të zbatohet qartë e drejta e informimit për to.

Duke qenë se në sportelin e QKR, ato pajisen vetëm me çertifikatën e regjistrimit(NUIS), si tatimpagues kryesisht rishtazi, t'u krijohet mundësia e informimit, në këtë sportel edhe për detyrimet e të drejtat, që ato kanë si tatimpagues.

Krahas printimit të çertifikatës së regjistrimit(NUIS), të mundësohet edhe printimi i një guide të shkurtër orientuese(thjesht format A4 në shkrimin word) lidhur me detyrimet deklarative, dokumentare e paguese të tatimeve që tatimpaguesi, ka në një periudhë tatimore (muaj, tremujor, vit kalendarik).

Një masë e fillë jep ndikim pozitiv në përmbushjen vullnetare të detyrimeve fiskale të tatimpaguesve.

6. Konstatimi dhe më pas vendosja e dënimeve administrative, nga grupet e inspektorëve të verifikimit në terren, duhen bërë në mënyrë të argumentuar, mbështetur në prova dhe fakte, bazuar në ligj, por edhe profesionalizëm.

Konstatimi dhe i një kundërvajtjeje administrative, e më pas dënimi i vendosur si rrjedhojë e saj, sidomos për persona të konstatuar si të paregjistruar, apo kuponë tatimorë të palëshuar, të bëhet mbi një grumbullim të disa fakteve, në mënyrë që barra e provës të jetë e argumentuar .

Krahas ligjit bazë të procedurave tatimore,udhëzimit në zbatim të tij, kërkesat e ligjit nr.10279, datë 20.05.2010 "Për kundërvajtjet administrative", si dhe të udhëzuesit të Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve, nr.22225, datë 16.7.2005, duhet të konsiderohen bazë e vetme ligjore konstatuese e argumentuese.

7. Kontrollët e ushtruara tek tatimpaguesit(të natyrës së verifikimit në terren),gjatë apo në përfundim të të cilëve,vërehen shkelje të natyrës administrative,përmbyllen me procesverbalin e vendosjes së masës administrative të dënimit.

Vlerësimi me vonesë të dënimit(regjistrimit të aktit të dënimit, në sistemin e tatimeve),në kapërcim të afateve të pranuar proceduralisht duhet t'i jepet zgjidhje.

Ne manualin e kontrollit, është e nevojshme edhe përcaktimi i hapave të veprimit, duke përcaktuar afate strikte, që kanë si pikënisje, përpilimin e procesverbalit të dënimit, vlerësimin e tij dhe pikë mbarimi, atë të njoftimit të tatimpaguesit.

8. Në rastin e dënimeve administrative, të cilat u janë vendosur tatimpaguesve, megjithëse ato kanë vepruar në përputhje me bazën ligjore në fuqi, udhëzimet me shkrim të administratës tatimore, të krijohet mundësia që të mos ndiqet nga tatimpaguesit, ruga e ankimit, qoftë administrativ, por edhe gjyqësor.

Bazuar në pikën 4, të nenit 111 të ligjit nr.9920, datë 19.5.2008 "Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar, si dhe seksionin IV të Kodit të Proçedrave Administrative, drejtorive rajonale t'u jepet efektivisht mundësia, e përdorjes së rrugës së revokimit, pra vetëshfuqizimit apo vetëkorrigjimit, të akteve të kësaj natyre.

Një iniciativë e tillë, përveçse ul kostot administrative si të tatimpaguesve dhe të administratës, bën të mundur identifikimin dhe vlerësimin nga vetë ajo, të veprimeve të kryera apo nxitura me qëllim, nga pjestarë të saj, duke i shërbyer njëkohësisht edhe një fryme transparence e partneriteti midis palëve.

9. Në udhëzimin e Ministrisë së Financave, nr. 24, datë 9.12.2014 "Për dhënien e pëlqimit dhe mënyrën e marrjes dhe vlefshmërinë e dhënies së pëlqimit për komunikimin elektronik të tatimpaguesit me administratën tatimore", në paragrafin nr.13, me titull "Detyrimet e administratës tatimore", administrata duhet të marrë përgjegjësitë që i takojnë, diktuar nga roli i saj në marrëdhëniet e partneritetit me tatimpaguesit, qoftë nga aspekti ligjor, ai i administrimit të sistemit elektronik, si dhe i detyrimeve kontraktore dypalëshe. Janë detyrime të saj, të tilla si mundësimi i hyrjes së sigurtë në sistem nga tatimpaguesit, ruajtja e sigurtë e të dhënave të tyre fiskale e financiare, konfidencialiteti i ruajtur i të dhënave, garantimi i vazhdueshmërisë së punës së sistemit elektronik pa ndërprerje, etj. Për këtë qëllim, rekomandojmë rishkrimin e paragrafit nr.13 të udhëzimit të lartpërmendur.

10. Informimi i tatimpaguesve është një detyrim në vazhdimësi për administratën tatimore.

Në faqen zyrtare të Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve, rekomandojmë publikimin e :

- buletinit tatimor, publikim zyrtar, në të cilin paraqiten tekste të manualeve teknike të administratës tatimore;
- legjislacionin tatimor në gjuhën angleze, për t'i shërbyer edhe bizneseve të huaja, që janë të interesuar të kryejnë, apo kryejnë efektivisht, aktivitete ekonomike në Shqipëri.

Drejtoria e Avokatit të Tatimpaguesve

Janar 2016